

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Riera de Rocafort - Solell de la Font de l'Àlber
Emplaçament Entre els PK 2 i 3 de la BV 1224
Alçada: 353

Coordenades:

Latitud: 41.71469
Longitud: 1.90986
UTM Est (X): 409314
UTM Nord (Y): 4618673

Classificació

Número de fitxa 08182 - 123
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Enfonsament de la volta de clau i esquerdes provocades pel moviment de la coberta. Els pins que creixen arran de la barraca són un dels factors de greuge més importants. Dalt de la coberta s'hi ha col·locat una reixa de protecció.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A0090002300000S
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 25/06/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada en un revolt de la carretera que va des del Pont de Vilomara a Rocafort, a l'entrada del bosc, just per darrera d'una parada d'autobús escolar. Està envoltada de pi blanc (*Pinus halepensis*) i mata (*Pistacia lentiscus*). És una construcció aïllada, de planta circular de 2,25 metres de diàmetre interior. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta enfonsada. El cobriment de terra de la coberta ha desaparegut parcialment per damunt de la porta, deixant al descobert algunes de les lloses. També ha perdut el voladís, dispersat pel voltant de la barraca. El gruix dels murs és de 55 cm. Els brancals o muntants són inclinats, amb una sola llinda plana. La porta mesura 1,20 metres d'alçada per de 0,55 metres d'amplada. Té dos tinells de petites dimensions; el que està construït arran de terra s'ha enfonsat parcialment degut al moviment estructural del mur orientat a llevant. El segon està construït damunt d'una llosa de grans dimensions i mesura 30 x 20 centímetres. Està orientada al sud-est.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 12611.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

